

**FRIES
VERZETS
MUSEUM**

**5 oorlogs-
jaren in
10 schriften**

Serie: Verhalen kind in oorlog

Tekst: Meike Jongejan

Onderzoek: Mariska de Boer en Hans Groeneweg

Redactie: Jan van Zijverden

Vormgeving: Richard Bos

© 2015, Fries Verzetsmuseum, Leeuwarden

TO HOFSTRA

Op 26 februari 1924 wordt Catharina Christina (To) Hofstra in Sneek geboren. Haar vader is veearts en haar moeder tandarts. Samen met haar oudere broer en zus, Jan en Hilly, wonen ze in een groot huis aan de Wijde Noorderhorne 15 in Sneek.

De oorlogsjaren maken diepe indruk op To.

Het dagelijks leven en de wereld om haar heen veranderen. To beschrijft dit in haar oorlogsschriften. Elke week verzamelt zij het nieuws en illustreert dit met krantenartikelen, munten, bonnen en vele andere materialen. Het schrijven van de oorlogsschriften is een prettige afleiding voor To tijdens de 'saaie' oorlogsjaren.

To Hofstra werkt aan haar oorlogsschriften. De foto is van na de oorlog.

TO SCHRIJFT

Maandag 2e Pinksterdag 13 Mei 1940

We mogen alleen naar Duitse berichten, of liever zenders horen.

's Avonds na 10 uur niet meer op straat. De Duitsers halen de fietsen uit de winkels en als ze betalen doen ze het met Duits geld.

De familie Hofstra.

5 en 6 Maart 1942

IJzige koude. Het vriest 10°C overdag, en de wind buldert. Vader kon niet in de Hommerts komen met de auto, heeft wel geprobeerd maar moest scheppen en nog eens scheppen. Burgemeester Schut heeft vanaf het bordes van het stadhuis de mensen toegesproken die bij hem kwamen om brandstof. Hij zei: Jullie moesten maar eens in Rusland zijn daar is 't nog wat anders dan hier.

Woensdag 24 Februari 1943

Zo'n 40 à 50 man zijn in Sneek gearriveerd om de klokken uit 't klokkenhuis op te halen. De klokken van omstreeks 1570!

Woonhuis familie Hofstra in Sneek, Wijde Noorderhorne 15

Boterbonnen: Op 2 bonnen: 1 half pond boter

26 Mrt. 1942. Uzige koude, vriest 10° C overdag, en de wind buldert.

Vader kon niet in de hammers komen met de auto, heeft wel geprobeerd maar moest scheppen en nog eens scheppen.

Burgemeester heeft vanaf het bordes v/h stadhuis de mensen toegesproken die sy bene kwamen om brandstof.

Hij zei: Jullie moesten maar eens in Rusland zijn, daar is het nog wat anders dan hier.

7 Mrt. 1942.

NIKKELEN STUIVER INGETROKKEN

Nog tot en met 14 Maart
inwisselbaar.

Bij besluit van den secretaris-generaal van Financiën is met ingang van gisteren de nikkelstuiver als betaalmiddel ingetrokken en buiten omloop gesteld.

De nikkelstulvers kunnen tot en met 14 Maart nog worden ingewisseld bij de kantoren der Nederlandsche Bank en bij de postkantoren, de bijkantoren en hulpkantoren der posten en de poststations in Nederland.

Donderdag 7 Oktober 1943

De jeugd mag geen vliegers meer oplaten. Dit is ten strengste verboden.

12 September 1944

Bijna alle treinen vallen uit. Van Stavoren - Leeuwarden rijdt alleen de boottrein nog. Schooltreinen zijn dus ook uitgevallen. Brieven kan men niet meer laten aantekenen.

Pagina uit een van de oorlogsschriften.

16.

Woensdag 24 Febr. 1940

Z'n 40 à 50 man zijn in Sneek gearriveerd om de klokken uit t'klokkenhuis op te halen. De klokken van omstreeks 1570!

De tewerkstelling in Duitsland

In zijn te Utrecht gehouden rede heeft Hauptdienstleiter Schmidt ook gesproken over de tewerkstelling in Duitsland. Wij ontleenen daaraan nog het volgende:

Dengenen, die in deze uren angstig worden, wees spreker op de onwrikbare strijdvaardigheid van het Duitsche leger. Nog steeds leverat wij gins in het uitgestrekte gebied slag en de dag zal komen, dat de Duitsche grenadier weer voorwaarts marcheert en de horden van Stalin zal vernietigen. Thans is het onze taak de zwakken mee te slepen en mee te nemen.

Als men ons evenwel vraagt: waaraan ontleent ge het recht thans op de plaats, waar een Duitsche arbeider stond een ander te zetten? zeggen wij: uit den hemel halen wij dat recht omdat het noodig is, dat gij in het leven blijft, ook als ge thans dat inzicht nog niet hebt.

Werkt de Nederlandsche arbeider er ook ten slotte niet voor dat zijn kameraad aan het oostelijke front wapens heeft? Als thans het geheele Duitsche volk volstrekt alle krachten mobiliseert, hebben wij het recht de nalatigen terecht te wijzen.

Zoo was het ook de plicht van den Rijkscommissaris, hier in het bezette Nederlandsche gebied, de arbeiders, die gemist kunnen worden, in Duitsland aan het werk te zetten.

Met hetzelfde recht zullen wij hier ook een burgemeester afzetten, die zich weder-
spanning betoont en op zijn plaats desnoods een verstandigen arbeider zetten.

In dit verband sneed Hauptdienstleiter Schmidt de actie aan, gericht tegen de jeugd van dit land, die in gevaarlijke voorstellingen leeft en verklaarde hij: „Ik kan slechts onderstrepen wat Mussert te Amsterdam heeft gezegd, dat de behoorlijke zijn studies zal, kunnen voortzetten, maar dat de anderen desnoods in een concentratiekamp op den rechten weg moeten worden gebracht.”

Bij diezelfde gelegenheid zei de vld. lid, leider der N.S.B., Van Geelkerken, o.m.:

Febr. 1943.
aanbevelend
bonnen afleverd.
orde naar ontvangst der
worden door ons in volr-
veel korter
op 3 en 5
heeft u de eieren. De eieren
Sneek, zal
aan ons toe- des te eerder
de voorders-
leveringsperiode (27 Febr.)
zo spoed mogel, na de in-
aantverkeer
10 I ei). Zend uw bonnen
ikt bekend
2-09 2 eieren, op bon-
Provincie
drary, 3 KIEMEN op bon-

Donderdag 25
Febr. '43

Vandaag kregen wij de eerste „Nederlandsche legioen” postzegel

1943

„Als je kans ziet om binnen te komen, kun je wat mij betreft met hen doen wat je wilt”
Teekenaar: Fish? Kuba, '43

Oorlog in caricatuur.

Vrijdag 26 ^{Februarie} Jan. 1943.
Jan komt weer thuis
(s.30 'avonds)

9 November 1944

Vader kwam vandaag bij een boer waar ze van een melkbus een kachel gemaakt hadden, pootjes er onder en een deurtje van boven erin gemaakt.

Woensdag 18 April 1945

In Gaasterland zijn de gevechten zo goed als afgelopen. Op de Canadese tanks zagen we staan: 'Groeten uit Balk en Sloten'.

9 November 1944

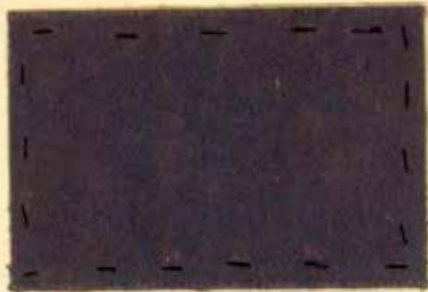
Vader kwam vandaag bij een boer waar ze van een melkbus een kachel gemaakt hadden, pootjes er onder en een deurtje van boven erin gemaakt.

Woensdag 18 April 1945

In Gaasterland zijn de gevechten zo goed als afgelopen. Op de Canadese tanks zagen we staan: 'Groeten uit Balk en Sloten'.

LE
REGIMENT
DE LA
CHAUDIÈRE

CANADA

4/.

De
volgorde
was
zoals hij
hier is
Aangegeven

Schouder épaulettes afkomstig
van de Franse Canadiërs.
Het grijze lapje kenmerkt een speciale
Divisie.

SCHRIJVEN OVER DE OORLOG

Tijdens de Tweede Wereldoorlog houden veel mensen, net als To Hofstra, een dagboek bij. Na de oorlog worden er veel boeken geschreven met persoonlijke verhalen over de oorlogsjaren op basis van deze oorlogsschriften, plakboeken en dagboeken. Het dagboek van Anne Frank is hiervan het beroemdste voorbeeld. Tot op

de dag van vandaag verschijnen er boeken voor kinderen en volwassenen over de oorlog. Een aantal van deze boeken, zoals 'Het Achterhuis' van Anne Frank en 'Oorlogswinter' van Jan Terlouw zijn later verfilmd. Het Verzetsmuseum heeft inmiddels zo'n 15.000 boeken over de Tweede Wereldoorlog verzameld.

To Hofstra met haar hond,
Sneek oktober 1940.

WEBSITE

De oorlogsschriften van To Hofstra zijn een paar jaar geleden gedigitaliseerd. Via de website www.oorlogsschriften.nl kan iedereen door deze schriften bladeren en het verhaal van To lezen en bekijken. De schriften zijn te zien in de zaal Erfgoed van het Fries Verzetsmuseum.

FRIES VERZETS MUSEUM

Fries Verzetsmuseum, Wilhelminaplein 92, 8911 BS Leeuwarden

T: 058 255 55 00, E: info@friesverzetsmuseum.nl, www.friesverzetsmuseum.nl